

של פרה זו, וזוהי בהן — באותן בני מעים — מתנות כהונה, נותנן הלוקח לכהן ואין מנכה לו המוכר ללוקח מן הדמים ששלם, שהרי אין המוכר רוצה למכור את המתנות ולהפקיע מעצמו מצוות נתינתן⁽²¹⁾. אבל אם לקח ממנו במשקל, ושקל לו הטבח את המתנות, ומוכח שהתכוון למכרם לו, לכהן,

ומנכה לו המוכר ללוקח מן הדמים, שהרי מוכח שרצה למכרן ואינו יכול ליטול עליהם תשלום כי הן של הכהן.

אלמא, מוכח מהרישא, כי מתנות דכהן לא קלח-ב מזבין איניש. כי אין המוכר רוצה להפקיע מצוותו לתת מתנות.⁽²²⁾

לקצור. וגם הרמב"ם שפסק [בה"ו] שהמוכר ושייר חייב בראשית הגז אף שלא התחיל לגזו, פסק מאידך [בה"ל' מתנ"ע שם] שחויבו רק אם התחיל לקצור.

וכתב הפרי חדש [בספרו מים חיים הל' מתנ"ע] שדוקא בראשית הגז שהלוקח פטור אפילו אם קנה גיזה מחוברת, אין המוכר רשאי למכור את מתנת הכהן ולהפקיע את המצוה, [וכפרש"י ד"ה אלא] אך פאה שהלוקח קמה מחוברת חייב בה, כל זמן שלא התחיל לקצור יכול למכרה ויתחייב בה הלוקח, ולא תפקע המצוה.

אולם דבריו תמוהים לכאורה, שהרי רק בדעת רש"י אפשר לחלק כך, אך כבר הבאנו [בהערה 7 למשנה] שהרמב"ם סובר שהלוקח גיזה מחוברת חייב, ואם כן תמוה למה המוכר חייב אף שלא התחיל לגזו, ואם יש חזקה שאינו מוכר מתנות אפילו קודם שהתחייב בהם, למה בפאה תלוי אם התחיל לקצור.

ובדרך אמונה [בה"ל פ"ג ממתנ"ע הי"ח ד"ה ואם] כתב שבפאה אם לא התחיל לקצור כיון שלא שייר אינו יכול להפריש משלו על של חברו אפילו בדיעבד, ואילו בראשית הגז אין לחלק כן, ודחה, שאם כן מה הקשה רבא לרב חסדא, והרי הוצרך לומר שהתחיל לקצור כדי שלא תחשב הפרשה משלו על של חברו. וראה עוד בע"ב הערה 1.

22. רש"י פירש שראיית רבא מהרישא שמכר לו סתם, ומסתמא לא מכר את המתנות, ולפיכך אין

מפאה שחיובה חל על השדה בקצירת שכולת ראשונה. ואף שיכול להפריש מתחילה היינו משום שאין ההפרשה חלה, ואינה אלא הנחת הגיזה שנגזזה ראשונה בכדי ליתנה לכהן אחר גיזת כלם, אך אם כבר נתן אינו יכול לפטור בה מה שיגזו אחר כך, כי עדיין לא התחייב, ורק פאה שחיובה חל על השדה פוטרת את כל השדה אף שנקצר אחר כך. וכן נקט בדרך אמונה [בה"ל הי"ג ד"ה כמה, הט"ו ד"ה אינן]. אכן, אף שהחייב על הצאן, כיון שאינו טובל, יתכן שאם יפחות מהשיעור לא תחול ההפרשה כנגד החלק שהפריש, ואינו כתרומה וחלה שכל חלק מההפרשה מפקיע כנגדו חלק מהפירות מאיסור טבל, אלא חיוב נתינה היא על כל הצאן או הגיזה ואם נחסר בנתינה לא חלה כלל. ולפיכך גם אינו יכול לקבוע שתחול רק על חלק מהגיזה והשאר ישאר בחיובו. וראה דרך אמונה [בה"ל הי"ד סד"ה השותפין, הט"ו סד"ה אינן].

21. כבר הארכנו לעיל לבאר טעמו של רבא, שאין אדם מפקיע מצוות מתנות כהונה, ולכן אמרין ששייר את המתנות ואת כל מה שנצרך לו כדי להתחייב בהם ולהפרישם וליתנם לכהן, ולפיכך אינו נחשב כמפריש על של חברו.

ולכאורה משמע שהוצרך לטעמו כדי לחייב גם באופן שמכר קודם שהתחיל לקצור כמו שמתחייב בראשית הגז אף שאין החיוב חל עד שגמר לגזו כלם. [וכמבואר בהערה 18] ואם כן תימה ממש"כ הרי"ש והרא"ש בפאה שגם רבא לא חייב את המוכר בפאה אלא באופן שהתחיל